

Самотосенкова О. В.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет (Україна)

Львович М.І.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня ВО

Одеський національний економічний університет (Україна)

ДИНАМІКА РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ринок праці є одним з ключових елементів економічної системи. Він відображає баланс попиту і пропозиції робочої сили, рівень зайнятості та безробіття. Ринок праці є одним із найважливіших індикаторів стану економіки держави. Дослідження його динаміки дозволяє виявити ключові тенденції у сфері зайнятості населення, проаналізувати вплив зовнішніх факторів та окреслити шляхи вирішення нагальних проблем. Війна спровокувала погіршення умов працевлаштування, зростання рівня безробіття та поширення неформальної зайнятості [3]. Для аналізу ринку праці розглянемо кількість вакансій, резюме і чисельність безробітних осіб.

Вакансія – це пропозиція установою робочого місця. Розглянемо кількість вакансій в Україні за останні 5 років:

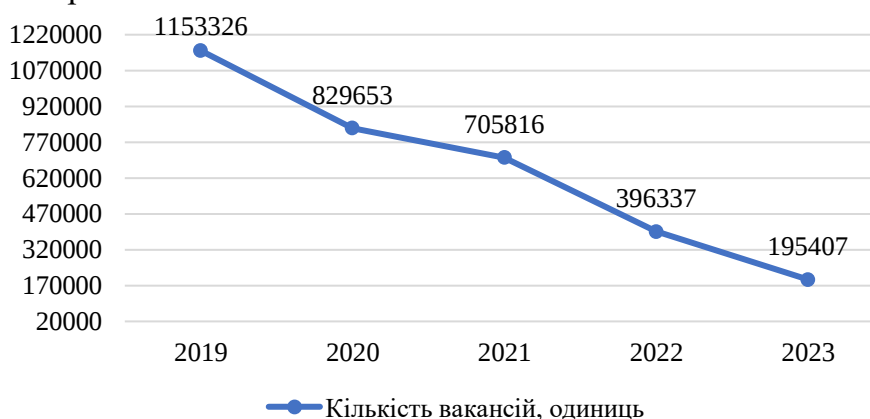

Рис. 1. Динаміка кількості вакансій на ринку праці України

Побудовано автором. Джерело: [1]

На ринку праці спостерігається зниження пропозицій вільного місця серед усіх спеціалізацій. У 2020 році порівняно з 2019 кількість вакансій зменшилась на 28,06%. За 2021 рік Державною службою зайнятості зареєстровано падіння на 14,93% порівняно з минулим 2020 роком. У 2022 році спостерігається зміна кількості вакансій на 43,85% у менший бік. Впродовж 2023 року (до липня включно) було зареєстровано 195407 вакансій, що на 50,70% менше, ніж за 2022 рік.

Причинами зниження кількості вакансій є:

1. Неможливість працювати в тимчасово окупованих зонах та зонах бойових дій.
2. Зменшення кількості підприємств або скорочення виробництва через нездатність реалізувати свої товари.

3. Завдяки науково-технічному прогресу відбувається автоматизація процесів на виробництві, що призводить до скорочення штабу кадрів.

Таким чином, зменшення кількості вакансій впливає на збільшення кількості резюме. Важливо зазначити, що одна людина може подати на розгляд декілька резюме:

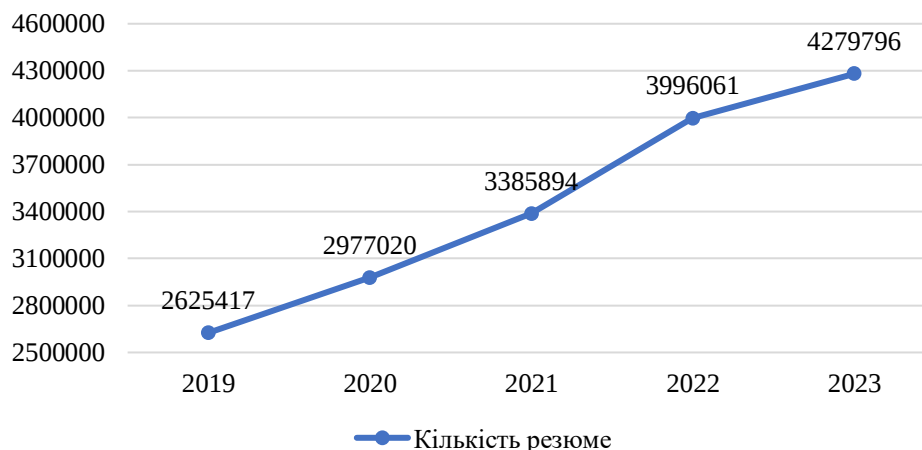

Рис. 2. Динаміка кількості резюме на ринку праці
Побудовано автором. Джерело: [2]

Кількість резюме має тенденцію зростати. Порівняно з 2019 роком у 2020 році відбулося збільшення кількості резюме на 13,39%. За 2021 рік на сайті пошуку роботи кількість резюме збільшилась на 13,73%. У 2022 році відсоток зростання збільшився порівняно з минулим періодом на 18,02%. Кількість резюме за січень-липень 2023 року більше кількості резюме за січень-грудень 2022 року на 7,1%. Наведені дані свідчать про зростання кількості резюме на недержавній біржі праці.

За аналізом Державної служби зайнятості чисельність безробітних осіб зменшується з 2020 року:

Рис. 3. Динаміка кількості безробітних, осіб
Побудовано автором. Джерело: [1]

Впродовж 2020 року було зареєстровано 1247215 осіб у державних центрах зайнятості, тобто на 21,75% більше, ніж у попередньому періоді, що було обумовлено скороченням через пандемію COVID-19. У 2021 році кількість безробітних майже не змінилась – їх чисельність зменшилась на 4,51%. У 2022 році відбулося стрімке скорочення офіційно зареєстрованих безробітних осіб – порівняно з 2021 роком їх чисельність знизилась на 27,15%. Впродовж січня-липня 2023 року було зареєстровано на 57,27% менше безробітних, ніж у 2022 році.

Відбувається значна розбіжність між зареєстрованим безробіттям і реальним. Основні причини розбіжності даних:

1. Скорочення терміну отримання допомоги через безробіття до 3 місяців у зв'язку з воєнним станом.

2. Після двох відмов на пропозиції роботи від центру зайнятості безробітний знімається з обліку.

3. Згідно з чинним законодавством державна біржа праці повинна повідомляти ТЦК про реєстрацію військовозобов'язаних, тому така категорія безробітних віддає перевагу пошуку робочого місця через недержавні сайти бірж праці.

Таким чином, в Україні зростає рівень прихованого реального безробіття. Населення починає шукати роботу самостійно, що провокує розвиток тіньового сектору економіки. Також через зростання рівня безробіття збільшується кількість невипущеної продукції, тобто відбувається зменшення валового національного продукту.

Воєнний стан в Україні спричинив глибокий спад на ринку праці - зниження зайнятості, зростання безробіття, міграційні хвилі робочої сили. Водночас більшість економічно активного населення зберегла зв'язок з ринком праці. Для повернення до нормального функціонування ринку праці потрібне відновлення макроекономічної стабільності, створення нових робочих місць. Ключовими напрямками державної політики в умовах воєнного стану мають стати стимулювання підприємницької активності, розвиток регіональних програм зайнятості, перекваліфікація звільнених працівників.

Список використаних джерел

1. Аналітична та статистична інформація. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/all> (дата звернення: 07.04.2024).

2. Кількість вакансій і резюме в Україні. Work.ua. URL: <https://www.work.ua/stat/count/?time=year&quantity=1> (дата звернення: 05.04.2024).

3. Черьомухіна О.К., Чалюк Ю. О. Ринок праці під час війни: стан та перспективи. Економіка та суспільство. 2022. №46. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2026/1955> (дата звернення: 12.04.2024).